

**Положението на Костурската епархия.
Пропадането на българщината, биографията ми
и борбите, водени с разните гръцки владци
за възраждането на пропадналата българщина,
начиная от 1869–1913 г.**

Костурската епархия по духовно отношение се състои от 350 села, от които едни административно попадат в Корчанския окръг, други пък – в Леринската околия, а по-голямата част – под Костурската администрация. Тази епархия се дели на четири части, а именно: от изток и югоизток Пополе-Кол, от север и северозапад – Кореща-Кол, от югозапад – Нестрам-Кол, и от юг и югоизток – Костенарийския-Кол. За център на четирите части служи самият град Костур, който е седалище на временните владци и околийски началници. (Думата Костур произлиза от „кост, което туря“, защото местността прилича на костник. От горното, види се, и гръците са взели повод да наименоват този град „Скелетрон“ – скелет на костник.)

Градът Костур е населен от погърчени българи, турци, евреи и цигани. По численост на нациите: погърчени българи – около 1000 къщи, турци – 300 къщи, евреи – 350 къщи и цигани – 75 къщи. Всичко: 1725 къщи.

Град Костур лежи в една котловина, която е обиколена от изток и югоизток от Костурашките и Лошнишките планини, от север и северозапад – от Вич, Бабчорските и Жупанските планини, от запад и югозапад – пак от Жупанската и Манячката планина, и от юг от с. Дупяк и Зралца.

Градът е разположен на една камениста планина – полуостров, която е обиколена отвсякъде с вода от едноименното на

града езеро и се представлява като полуостров, защото само от северозападната страна има една суха ивица земя, която служи за влизане в града, който още от древни времена е създаден и укрепен със силна каменна крепост. Тази силна крепост напоследък биде разтурена и празнините попълнени със здания, от които първо място държи новостроящият се правителствен дом, който е основан връз входните врата на крепостта.

По квартали градът е разделен на единайсет махали, в които има по един храм за редовна служба и по няколко малки църкви, в които се служи по един път през годината на тезоименния им ден.

Костурските църкви. Всичките църкви и параклиси в града и около него се пресмятат на около 125. Причината, за да има толкова църкви, била следната: гр. Костур в древно време бил местност за заточеници, от които по-заможните са съграждали по един храм, за да бъдат освободени от съдбата си. Във всичките по-стари храмове се забелязваха надписи над иконите и зидовете, както и до днес в някои от тях личат, по славянски. Причина за заличаването на славянските надписи е станал владиката Никифор, за когото по-долу ще се обясни.

Градските махали. (Всичките квартали носят български имена.) Главните квартали на града носят тези названия: Драгор махала, в която се намира митрополията. Махалата Долца, зад чийто гръб е и местността Гълъбарница. Северьотиса (или Северна) махала, лежаща до планинската верига Горица. Махалата Позири (или Поезерец) и Пазарската махала, в която се намира новозакупената Българска митрополия, която е венец по красота в града. Близко при последната махала на северозапад се намира изворът Топлица, който от непаметни времена бил съграден с хоросанови зидове, които се видят в развалини. По на юг от този извор, около един и половина километра, се намира една чешма, която се

